

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRENUMERATA.

NA GAZETĘ LWOWSKĄ z DODATKIEM dziennym i tygodniowym i z ROZMAITOŚCIAMI wynosi:
Na kwartał pierwszy 1858, Styczeń, Luty, Marzec:

na miejscu 3 złr. 45 kr.
z pocztą 4 złr. 30 kr.

Przesyłki (*franco*) odbiera Kantor Gazety Lwowskiej, ulica Nizsza Ormiańska Nr. 347.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Rosya i Królestwo Polskie. — Księstwa Naddunajskie. — Grecya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Tryestyński bank komercyalny. — Urodziny Jej Mości Cesarzowej. — Lord Redcliffe przybył do Wiednia. — Wiadomości bieżące. — P. Bourqueney. — Mianowanie.)

Wiedeń, 25. grudnia. Jego c. k. apostolska Mość raczył najwyższym postanowieniem z 23. grudnia 1857 upoważnić najtaszkawiej tryestyńską izbę handlową i przemysłową do założenia towarzystwa akcyjonyaryuszów pod nazwą „Tryestyńskiego banku komercyalnego.“

— Urodziny Jej Mości Cesarzowej obchodzono dnia 24. grudnia na cesarskim dworze w rodzinnem kole z wielką uroczystością. W nadwornym parafialnym kościele była cicha msza. Jej Mość Cesarzowa zaczęła z dniem wczorajszym 21 rok życia.

— Lord Redcliffe angielski poseł w Konstantynopolu przybył tutaj dnia 22. b. m. o 5 godzinie wieczór w przejeździe z Konstantynopola do Londynu.

— Książęta, Mikołaj i Eugeniusz Leuchtenberg przybyli dnia 22. grudnia o godzinie pół do jedenastej w nocy koleją żelazną do Tryestu, a dnia 23. b. m. o godzinie 8mej rano udali się w dalszą podróż parostatkiem do Wenecyi.

— Według wiadomości pod dniem 23. b. m. z Paryża nadesłanych, przedtuzyl francuski poseł przy tutejszym dworze, baron Bourqueney, swój pobyt w Paryżu.

— Lorda Stratford de Redcliffe przyjmował dnia 22. b. m. tutejszy angielski poseł sir Hamilton Seymour na czele całej ambasady. Dzień jego odjazdu niejest jeszcze wiadomy, jednak ma krótko zabawić. Pakunki lorda, a pomiędzy temi ekwipaże, kosztowne obrazy i srebra odesłano dnia 23. b. m. północną koleją żelazną do Londynu.

— C. rosyjski poseł książę Demidów jest tutaj na dzień 26. z Florencyi oczekiwany.

— Jego Mość książę Nasau zakupuje dobra w Czechach i Węgrzech.

— Minister spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem sprawiedliwości mianował adjunkta urzędu powiatowego, Felicyana Marcinkiewicza, przełożonym urzędu powiatowego w administracyjnym lwowskim okręgu.

— Minister spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem sprawiedliwości mianował adjunkta urzędu powiatowego, Karola Kamińskiego przełożonym powiatowego urzędu na Bukowinie.

Ameryka.

(Otwarcie sejmów stanów Amerykańskich. — Kanał panamski.)

— Paropływ „Afryka“ przywiózł do Londynu pocztę z Nowego Yorku z 10. grudnia i 1,691 509 dolarów. — Poselstwo prezydenta wyszło już i wyraża się pojednawczo w obec zagranicy, a potępia zabieg korsarskie. Pan Buchanan zaleca zniesienie traktatu Clayton-Bulwera za pomocą wzajemnego przyzwolenia, jako też zawarcie nowej ugody, ponieważ pierwotną umowę wykładano rozmaicie w Anglii i Ameryce. Anglia — powiada dalej poselstwo — robiła nowe propozycye, na które on (Buchanan) nieodpowiedział jeszcze. Do Madrytu zostanie wysłany nowy poseł dla załatwienia nieporozumień z Hiszpanią. W końcu oświadcza się po-

selstwo przeciw rewizyi taryfy amerykańskiej i gani ostro amerykański system bankowy.

— Rząd Granady udzielił rządowi zjednoczonych stanów koncesyę na połączenie obu oceanów kanałem; ta koncesya była powodem do pogłosek, że obwód Panamy odstąpiono równocześnie Zjednoczonym stanom. Według doniesień dziennika *Moniteur de la Flotte* uchwalił rząd Zjednoczonych stanów, wysłać do Daryi komisję, aby względem przerznięcia międzymorza porobione studia sprawdziła, i ku rozpoznaniu możliwości wykonania tego dzieła nowe rozpoczęła prace. Według wiadomości przesłanej gubernatorowi Bogoty oczekują w Panamie temi dniami przybycia poruczników J. A. M. Craven z armii morskiej, i Nathaniela Mitchell z lądowej armii.

Hiszpania.

(Amnestya i ulaskawienia. — Dekret odraczający Kortezy. — Okręt z niewolnikami.)

Madryt, 19. grudnia. J. M. Królowa miała wczoraj znowu dłuższą naradę z ministrami, spodziewają się też wkrótce ważnych rozporządzeń.

— Dekret królewski z d. 12. grudnia rozciąga ogólną amnestyę także i na przestępców w koloniach. Ulaskawieni mogą osiąść w któremkolwiek z miast hiszpańskich lub europejskich, chcąc zaś pozostać w kolonii, muszą zasięgać pozwolenia gubernatora. Inny dekret tej samej daty łagodzi o jedną czwartą, jedną trzecią część, a nawet o połowę kary skazanych na galery w Kubie, Porto-Rico i na Filipinach.

— Odroczenia zwołania Kortezów na d. 10. stycznia doradziło następujące sprawozdanie ministeryalne, umieszczone w *Gazecie madryckiej*:

„Prezydencya rady ministrów.

Najjaśniejsza pani!

Wasza Królewska Mość zyczyłaś sobie usilnie zagaic osobiście sesyę Kortezów w tej chwili, kiedy cały naród oddaje się radości z powodu szczęśliwego narodzenia się księcia Asturyi; ponieważ zaś stan zdrowia Waszej Królewskiej Mości nie dozwoliłby odpowiedzieć temu życzeniu w porze, przepisanej dekretem z d. 20. października, przetoż mają zaszczyt podpisani ministrowie przedłożyć Waszej Królewskiej Mości następujący dekret do potwierdzenia:

„Ze względu na przedłożone mi powody mojej rady ministeryalnej postanawiam co następuje: Art. I. Zwołane moim dekretem z d. 20. października na dzień 30. b. m. zgromadzenie Kortezów zbierze się az dnia 10. stycznia przyszłego roku. Dan w naszym pałacu d. 15. grudnia 1857. Królowa.“

— Jak donosi *Espana*, znajduje się w tej chwili 25 biskupów w Madrycie, gdzie zabawią az do tej chwili, kiedy książę Asturyi będzie po raz pierwszy przedstawiony w kościele Matki Boskiej w Atocha.

— Z Hawanny donoszą, że eskadra hiszpańska pochwyliła trzy okręta murzyńskie z 1200 niewolnikami. Kapitan i załoga jednak z tych okrętów są sami Anglicy.

Anglia.

(Kontrakt ślubny podpisany. — Okręta do Rosyi. — Statek „Fantazyja.“ — Przykro położenie robotników. — Wykaz banku.)

Londyn, 22. grudnia. Dziennik *Observer* donosi: Kontrakt ślubny najstarszej królowej z księciem Fryderykiem Wilhelmem pruskim podpisali w ministeryum spraw wewnętrznych ambasador pruski, lord Clarendon, arcybiskup z Canterbury, lord kanclerz i kanclerz skarbu. Dwór spodziewa się w styczniu wielu gości znakomitych i najął już na ich przyjęcie hotel Claridge.

— „Fantazyja“ jest to iacht zamówiony dla Jego Mości Cesarza Austrii, i właśnie teraz w Blackwallu (ponizej Londynu nad Tamizą położonej) na wodę spuszczoney. Zbudowany z zelaze, ma to być

pyszny wzór wdzięków i kształtu. Długość jego wynosi 180', szerokość 18', głębokość 11', objętość beczek 291¹/₂. Z tego wszystkiego pokazuje się, że przy budowie uważano najwięcej na chyżość, i rzeczywiście spodziewają się, że zaopatrzony maszyną o sile 120 koni, będzie w stanie odbywać w godzinie 15 węzłów. Jest tak silnie zbudowany, że będzie mógł pójść w zapasy z najstraszniejszą burzą.

— Dla Rosyi budują na rzece Tyne całą flotę kupiecką; 16 okrętów jest już po części gotowych, po części w robocie, i mają utrzymywać żeglugę parową między rozmaitemi portami Lewanty i czarnego morza. Dopiero zeszłego wtorku spuszczone zostały z warsztatu jeden z tych statków, okręt żaglowy zwany „Oudaley“, objętości 1100 beczek. Oprócz tych okrętów każe Rosya budować obecnie w Anglii kilka maszyn do naprawienia okrętów w Odesie.

— Wiadomości z dystryktów rękodzielniczych są po największej części bardzo smutne i tylko mało jest takich, w którychby się robotnicy nie skarżyli. W Birmingham i Bradford zastałowilo w ostatnich dniach znowu kilka zakładów swe roboty. Niedostatek i brak roboty panuje między robotnikami jedwabiu w Middleton Tonge i Failsworth. Toż samo między tkaczami w Spitalfields (Londyn) ma być okropny niedostatek; i ze Szkocyi nadchodzą utyskiwania, a w Sunderlam obawiano się bezprawioz ze strony robotników okrętowych, którym zniżono płacę tygodniową, tak, że wezwano w pomoc wojsko. — Polepszyły się stosunki w Blakburn, gdzie wszystkie fabryki rozpoczęły znowu swą czynność, w powiatach towarów garneczarskich, którym na krajowych zamówieniach nie zbywa, i w Sheffield, gdzie pomimo nowych bankructw zmniejszył się niedostatek robotników. I Nottingham ucierpiał dotychczas w ogóle mniej, niż się obawiano. Natomiast bezczynną jest teraz czwarta część wszystkich hut w północnej Anglii.

— Banknoty w obiegu: 19,643.560 (niedobór: 499.210 ft. st.); zasób gotówki: 9,450.855 ft. st. (przyrost: 1,381.366 ft. st.) Najznaczniejsze jest powiększenie zasobu metalowego i rezerwy. To wynosi obecnie 4,282.295 ft. st. potrąciwszy 2,000.000 ft. st. banknotów anomalowych. A więc obecny wykaz banku jest na wszelki sposób zaspokajający. Jednak depozyta prywatne wynoszą zawsze jeszcze 15,077.428 ft. szterl., a pożyczki na asygnacye prywatne 29,264.940 ft. szterl.

Przywóz pieniędzy bitych i niebitych wynosi w tym roku zamkniętym na dniu 15. grudnia 282.178 uncyi złota (sztaby i moneta); 1,610.984 uncyi srebra (sztaby i moneta); wartość złota wynosi 1,091.987 ft. st., srebra 420.908 ft. st. Wywóz w ciągu tego samego czasu wynosił 18.228 uncyi złota w wartości 71.535 ft. st. i 319.517 uncyi srebra, w wartości 86.556 funtów szterl.

Francya.

(Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące. — Przesłanie finansowe w Marsylii. — Sprawa wychodźców murzyńskich. — Blokada Kantonu. — Posiedzenie rady stanu. — Poselstwo meksykański. — Feruk Chan do Londynu. — Egzamina w szkole sztuk pięknych.)

Paryż, 22. grudnia. Cesarz zniósł suspensyę dziennika *Memorial de Lille*.

— W pierwszych dwóch dniach nowego roku zgromadzi się w Tuileryach cały dwór cesarski. *Monitor* donosi już pod dniem 20. b. m., że dnia 1. stycznia będzie Cesarz przyjmować dyplomatyczne ciała i inne ukonstytuowane korporacye. Dnia 2. stycznia o 9tej godzinie wieczorem przyjmować będą Ich Mość Cesarstwo damy dyplomatycznego ciała, i damy, które Ich Mościom Cesarzowi i Cesarzowej były już przedstawione. Damom mogą towarzyszyć mężowie.

Z Marsylii donoszą, że przesilenie handlowe może być uważane za przewycięzione; wszystkie domy handlowe z wyjątkiem czterech lub pięciu uściły się z swej nalezytaości; kilka uciśnionych domów wyrwała za przykrego położenia pomoc wiernych przyjaciół. Dom Rally ofiaruje, jak slychać, 30 procent, z tego 15 procentu natychmiast, a 15 procentu w dłuższym terminie.

Zeszłego piątku odbyła się w fabryce pana Casteron w przytomności Cesarza i Cesarzowej próba nowego wynalazku chroniącego od spalania drewniane dekoracye. Próba trwała półtorej godziny i miała udać się zupełnie.

— Z Marsylii donoszą, że bez ustanku nadchodzą tam transporta zboża i złota.

— Okręt „Gironde“ otrzymał rozkaz, odłożyć na kilka dni swój odjazd na wody chińskie, gdyż liczba wojska, które ma zabrać, będzie pomnożona na cztery bataliony piechoty. Rząd postanowił zająć w ogóle na uzbrojenia w sprawie chińskiej kredytu w sumie 5 milionów franków.

Patrie zbija podaną w pewnym dzienniku zagranicznym wiadomość, jakoby Cesarz Napoleon zamierzał na reklamacyę Anglii poddać sprawę względem wychodźstwa murzynów z Afryki do kolonii francuskiej pod rozwayę konferencyi, która ma się zebrać w Londynie. — Co do wspomnianego w dziennikach zakładu francuskiego w Kochinchinie, donosi ten sam dziennik, że w ministerium marynarki wyrabiają dopiero plan jego, i przeto bliższe szczegóły nieznanne są jeszcze.

— Rada stanu zbiera się w przyszły czwartek pod prezydencyą Cesarza, aby naradzić się ponownie co do wniosku rządowych asekuracyi agronomicznych. Jak wiadomo odrzuciła rada stanu system ten przy pierwszych obradach, lecz teraz na życzenie Cesarza rozstrząśnie go napowrót.

— Dnia 20. grudnia przyjmował Cesarz na publicznej audyencyi jenerale Don Juana Almonte, nowo mianowanego nadzwyczajnego posła rzeczywistego meksykańskiej. Dotychczasowy poseł meksykański w Paryżu p. Francisco de Olanguibel doręczył już Cesarzowi na posłuchaniu prywatnem pismo prezydenta, odwołujące go z posady.

— Pan Pelissier, francuski członek rosyjsko-tureckiej komisji pogranicznej w Azji, przybył dnia 19. grudnia z Konstantynopola do Francyi.

— Feruk Chan odjechał d. 19. b. m. z Paryża do Boulogne, gdzie czeka królewski okręt angielski, aby go przywieźć do Anglii. Poseł Szacha udaje się do Londynu, chcąc przed swym powrotem do Persyi złożyć jeszcze hołd pożegnalny Królowej Wiktorji. Wszyscy członkowie poselstwa towarzyszą mu w podróży i zabawią w Londynie dni 14.

— Uroczyste rozdawanie medalów między uczniów cesarskiej szkoły sztuk pięknych odbyło się d. 21. b. m. pod przewodnictwem ministra stanu p. Fould. Z sprawozdania dożywotniego sekretarza w oddziale malarstwa i rzeźbiarstwa pokazuje się, że napływ młodzieży do egzaminów wstępnych w październiku był tak znaczny, że nietylko liczba miejsc szkolnych nie wystarczała w połowie, ale musiano dla samych rzeźbiarzy dodać siódmy tydzień egzaminacyjny. W odpowiedzi na sprawozdanie sekretarza zwracał minister uwagę na świetność tegorocznej wystawy, i przypisywał wzrost sztuki i wpływowi pokoju i mądrości rządów cesarskich. Zadaniem obecnej błogostawionej pory pokoju byłoby zachowywać i mnożyć skrzętnie skarby zabytków starożytnych, niemniej też szerzyć i doskonalić tego ducha artystycznego, którego po Grecyi i Włochach odziedziczyła teraz Francya.

Belgia.

(Adres doręczony Królowi.)

Bruxela, 20. grudnia. Komisya senatu, która miała doręczyć Królowi uchwalony adres, udała się 18. b. m. w południe pod przewodnictwem bióra na zamek. Wszyscy członkowie deputacyi byli w galowym stroju, a szwadron pułku gwidów stanowią eskortę. Król otoczony swoją rodziną, oczekiwał deputacyi w wielkiej sali honorowej, i po wysłuchaniu adresu senatu odpowiedział temi słowy:

„Moi panowie! Przyjmuję z prawdziwą przyjemnością wyrazy sympatyj i życzenia senatu. Wypadek, którego oczekujemy, może tylko wzmocnić węzły, łączące tak ściśle naród z dynastją, gdyż uczyni nową rękojmię trwałości naszej egzystencyi. Uczucia wzajemnej ufności naszej objawiały się niezmiennie wśród najrozmaitszych wypadków, jakie wydarzały się w ciągu 27 lat mego panowania. Spodziewam się też po patriotyzmie i wierności senatu, że dopełni szczerze tego, co mi wyraża w zycyliwym swym adresie.“

Potem rozmawiał jeszcze Jego Król. Mość przez chwilę z członkami deputacyi, a w końcu powróciła komisya do gmachu parlamentu, by oznajmić senatowi odpowiedź królewską, poczem odroczył się senat aż do 28. b. m.

— Dnia 19. b. m. w drugiej belgijskiej izbie odczytano także adres w odpowiedź na udzieloną izbie wiadomość o błogostawionym stanie Jej k. Mości księżny Brabantu. Adres opiewa:

„Najjaśniejszy Panie! Izba deputowanych podziela z szczerem uczuciem nadzieję, która serce Waszej k. Mości przejmuję radością, a oraz staje się nowym żywiołem szczęścia dla Waszej dostojnej rodziny. Naród nie odłącza losu własnego od przyszłości rodziny Waszej Królewskiej Mości. Miłościwy Panie! Naród będzie szczęśliwy widzieć nową generacyę Waszej dynastji wzrastającą pod okiem Waszej k. Mości i łączącą się z tradycją rządów Jego. Oby ten z niecierpliwością oczekiwany wypadek odpowiedział życzeniom Waszej k. Mości, równie jak życzeniom księcia i księżny Brabantu. Oby Bóg dozwolił Waszej k. Mości cieszyć się długo szczęściem swych dzieci, powodzeniem kraju i wdzięcznością Belgii. — Takie są życzenia narodu i jego reprezentantów.“

Budżet komunikacyi i dróg na rok 1858, który pan Frére przedłożył wczoraj izbie deputowanych, wynosi 141,510.790 franków, zatem o 2,950.800 franków więcej, jak w bieżącym roku.

Szwajcarya.

(Rozprawy rady narodowej. — Zniesienie klasztoru Augustynek.)

Berna, 17. grudnia. Na wczorajszem posiedzeniu rady narodowej toczyły się żywe dyskusye, czy fabrykacyę prochu ma rząd wziąć na siebie, czy też należałoby ją pozostawić przemysłowi prywatnemu. Kwestyę tę odesłano nawrotnie pod rozpoznanie rady związkowej.

— Szwajcarskiemu departamentowi pocztowemu otwarto dodatkowy kredyt 90.000 fr. na podwyższenie pensyi urzędnikom.

— W Tessynie zniósł znowu wielka rada jeden klasztor. Jest to dawny klasztor Augustynek na Monte Carasso. Roczne wynagrodzenie dla trzynastu sióstr obliczono na 4654 fr., czysty zaś dochód z sprzedanych dóbr wynosi rocznie 8325 fr.

Włochy.

(Senat piemontski. — Wyświęcenie Lueyana Bonapartego. — Doniesienia z Neapolu. — Wyroki w Karrarze. — Trzęsienie ziemi.)

— Piemontski senat ukonstytuował się stanowczo dnia 17go b. m. i prezydialne bióro otrzymało polecenie ułożyć odpowiedź na mowę od tronu.

— Sąd wojenny w Karrarze skazał dwie osób przekonanych o zabójstwo na stracenie, i rozstrzelano je 11. b. m. Zbrodniarze szli ze skruchą na śmierć.

Jego Świątobliwość Papież udzielił dnia 13. b. m. Księciu Lucyanowi Bonapartemu poświęcenie kapłańskie. Krewni księcia znajdowali się na tym obrządku. Dnia 14. odprawił młody kapłan w kolegiatnym kościele „St Maria in Vialata“ pierwszą mszę, na której byli prócz jego krewnych kilku kardynałów i dygnitarzy, kilku członków dyplomatycznego ciała, wiele osób z rzymskiej szlachty i inni rzymscy i zagraniczni dygnitarze.

— Z Neapolu donoszą pod dniem 12. grudnia: Przesilenie finansowe, na które ze wszech stron się użalają, niedotknęło Neapolu. Od kilku dni mamy tu przedziwne powietrze wiosenne, tylko z krateru Wezuwiusza wznosi się czarny słup dymu i zaciemnia nieco horyzont. Lawa przestała już płynąć, i tylko czasami jeszcze wybuchają jasny płomień z głębi wulkanu. — Kolej żelazna do granicy rzymskiej jest już gotowa aż do stacyi Pignatara; ale nie pierwiej zostanie otworzona, aż będą gotowe dalsze stacje. Brakuje jeszcze tylko mostu na Wolturnie, którego budowa nastęrcza zbyt wielkie trudności.

Z Molfetty, neapolitańskiej prowincyi Bari nad morzem, donoszą z 18. b. m.: Dnia 16. b. m. około godziny 10^{1/2} wieczór daly się tu czuć najpierwej dwa lekkie wstrząśnienia ziemi, a po nich nastąpiło trzęsienie bardzo mocne i przeciągłe. Pierwsze szły na kształt fal w kierunku od południa ku północy, a ostatnie składało się z kilku drgnień w istocie okropnych. Trwoga ogarnęła ludność, i przez całą noc nie miał nikt odwagi powrócić do pomieszkania. Nazajutrz ponawiały się jeszcze do południa lekkie wstrząśnienia, ale w ogóle nie wydarzyło się żadne nieszczęście. W Kanosie jednak miało się zapaść kilka domów i zabić kilkoro ludzi.

Niemce.

(Izby pruskie zwolane. — Wydawanie paszportów. — Konskrybcya poddanych austriackich. — Komisya względem telegrafów. — Polepszenie stosunków Hamburga.)

Berlin, 22. grudnia. Wczoraj ogłoszone zostało rozporządzenie, zwołujące obie izby sejmu państwa na dzień 12. stycznia roku przyszłego. — Rozporządzenie okólnikiem postanawia, że paszporta nie mają być wydawane na dłużej jak na jeden rok. — Ze względu na to, że w państwach austriackich nakazane zostało powszechne obliczenie ludności, polecono na prośbę ces. austr. ambasad w Berlinie tutejszym władzom policyjnym, spisać osiadłych tu lub zamieszkałych poddanych austriackich, którzy w tym zamiarze mieli meldować się do 31. października r. b., i podać oraz bliższe szczegóły co do osobistych ich stosunków podług przepisanej formularza. Z wykazu tego pokazuje się, że w całym rządowym okręgu poczdamskim znajdowało się w tym czasie tylko 25 poddanych austriackich.

— Na telegraficznych liniach podczas telegrafowania pojawiają się często, a osobliwie w wilgotną porę przeszkody. Jak słyhać, zwołało ministerjum handlu z tego powodu komisję uczonych i techników dla dokładnego zbadania przyczyny i zapobieżenia tej niedogodności. Do tej komisji należą także i profesorowie Dove i Magnus.

Hamburg, 21. grudnia. Dzisiejsza *Börsenhalle* zawiera dłuższy artykuł przeciw depezy Manteuffla z 17. grudnia w sprawie pożyczki hamburskiej. Artykuł ten kończy się temi słowy: Jeśli środki senatu odniosą pożądany skutek, przypadnie zasługa nie władzom hamburskim, ale będą miały zaszczyt dzielić ją z potężnym państwem związkowem, którego wspaniałomyślna liberalność i wzniosłe pojęcie stosunków odpowiada stanowisku, jakie historia weszłych wieków naznacza mu w Niemczech i w Europie, i jeden fakt pozostanie zapisany na wieki w rocznikach naszej małej republiki, mianowicie, że w roku 1857 była ona w nader krytycznym położeniu, i że w tej strasznej chwili uzczyła jej Austria swojej pomocy.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Pomnik Ignacemu Turkullowi ministrowi sekretarzowi Stanu. — Rozporządzenia przy wyborach.)

Donoszą z Warszawy pod d. 18. grud.: Oceniając zasługi ś. p. *Ignacego Turkulla*, rzeczywistego tajnego Radey Ministra sekretarza Stanu Królestwa Polskiego, zamierzył Rząd dla uczczenia pamięci tego męża Stanu wnieść mu nagrobek na cmentarzu Powazkowskim. — W tym celu zawiązany był komitet pod kierunkiem ministra hr. Muchanowa i sporządzony rysunek, który po uzyskaniu zatwierdzenia JO księcia Namiestnika Królestwa, poruczono wykonać z kamienia jednemu z najbiegłych tutejszych artystów. — Dzień 26. października (5. listopada) r. b. był dniem żałobnego nabożeństwa za duszę ś. p. Ministra i uroczystego poświęcenia grobowego pomnika. — Minister hr. Muchanów, chcąc sprawić przyjemność rodzinie i bratu ś. p. Ignacego Turkulla, mieszkającemu w Galicyi, przesał im w drodze dyplomatycznej przez c. k. Konsulat w Warszawie rysunek tego nagrobku, dzieląc — jak się w liście wyraża — za powszechny tak przedczesnej dla kraju straty.

Petersburg, 10. grudnia. Rozporządzenie cesarskie względem obsadzenia posad sędziowskich w guberniach zachodnich (w Kijowie, na Podolu, Wołyniu, w Kownie, Grodnie, Wilnie i Mińsku) jest ważne dla stanowiska szlachty w tych częściach dawnej Polski. Podczas gdy dotychczas sędziami i asesorami w sądach powiatowych byli po większej części urzędnicy koronni, pozwolono teraz szlachcie wybierać na sędziów takich kandydatów, którzy posiadają prawo

wyborów i służyli czas przepisany albo jako asesorowie izb lub sądów powiatowych, albo też w służbie cywilnej piastowali urząd ósmej klasy, albo osiągnęli przynajmniej dziewiątą klasę, choćby tylko niejaki czas służbie sądownictwa poświęcili. Można przytem obierać takich obywateli dziedzicznych, którzy nie mają 100 poddanych albo 3000 desiaty własności gruntowej, jeżeli tylko swym charakterem dają rządowi gwarancje potrzebne. Kandydatami na asesorów można obierać takich obywateli, którzy niejaki czas zostawali w służbie publicznej. Gubernatorom jeneralnym przyszuza prawo potwierdzenia i złożenia z urzędu. Jeżeli potwierdzenie zostanie odmówione, tedy opróżnione miejsce obsadzają urzędnikiem koronnym; jeżeli za opieszłość w służbie albo za jakie przestępstwo złożą sędziogo z urzędu, wtedy dzieje się to samo aż do nowego wyboru po przesłaniem do ministra sprawiedliwości sprawozdaniu. Że takie sprawozdanie musi nastąpić także w tym przypadku, w którym potwierdzenie zostaje odmówione, wynika ztąd, ponieważ pełnomocnictwo gubernatorów byłoby przeto bardzo ograniczone, jeżeliby przeciw zganionemu wyborowi samowładnie występować nie mogli.

Ksiestwa Naddunajskie.

(Czynności Dywanu moldawskiego.)

Jassy. Dziennik *Etoile du Danube* podaje teraz dosłowną treść uchwały z 26. października względem ukonstytuowania władzy prawodawczej i wykonawczej. Podług tego ma zjednoczona reprezentacya narodu rumuńskiego składać się z jednej Izby tylko; instytucya senatu została zupełnie zniesiona; księciu przyszuza *veto* przeciw uchwałom zgromadzenia prawodawczego, ale odrzucone u niego uchwały muszą być jeszcze raz brane pod obradę, a jeśli Izba i wtedy jeszcze obstaje przy swoim, ma książe jednym i tym samym dekretem nakazać jej rozwiązanie i nowe wybory; nakoniec nie może żaden deputowany w ciągu swego mandatu przyjmować ani posady ani żadnego wynagrodzenia od rządu. — O dalszych czynnościach Dywanu moldawskiego wiadomo to tylko dotąd, że włościanie należące do zgromadzenia przedłożyli na dniu 21. listopada wniosek względem zniesienia pańszczyzny, i że Dywan nadniu 8. grudnia przekazał kongresowi paryskiemu decyzję co do trybutu opłacanego Porcie.

Z Bukaresztu donoszą, że książe Dymetry Bibesku wystąpił z Dywanu *ad hoc* i odjechał do Wiednia.

Grecya.

(Izby. — Przemowa prezydenta do Króla. — Odpowiedź królewska.)

Ateny, 12. grudnia. Izba ukończyła już swoje wybory i nowy prezydent Izby, p. D. Boudouris, udawał się z wiceprezydentami do pałacu, by przedstawić się Królowi. Prezydent miał przy tej sposobności następującą przemowę:

„Wasza królewska Mości! Przełożeni Izby deputowanych, wierni tłumacze uczuć reprezentantów ludu, składają Waszej król. Mości wyrazy najgłębszego ich uwielbienia i niezmiennego przywiązania do tronu. Izba, która nieraz już miała sposobność, poznać ojcowską miłość W. K. Mości dla ludu i oceniać niezmierną troskliwość o dobro poddanych, będzie wspierała rząd królewski w czynnościach jego i uzczyła mu chętnie wszelkiej możliwej pomocy w przekonaniu, że także w ciągu terażniejszej sesyi zostaną przeprowadzone dzieła pożyteczne dla całego kraju. Cały naród podziela radość, jaką dwa miasta naszego kraju uczciły z takim uniesieniem powrót ukochoanej Królowy naszej, i życzy, ażeby Wszechmocny raczył zlać błogostawieństwo swoje na Waszą kr. Mość i dostojną Królowę.“

Król odpowiedział na to:

„Zapewnienie zyczliwości Izby i ludu dla mnie i dla Królowy przyjmuję dziś z tem większą przyjemnością, że właśnie dnia dzisiejszego przed 25 laty opuściłem mój kraj rodzinny, by poświęcić całe życie moje pomyślności tego ludu. Pomoc zaś, jaką Izba zapewnia memu rządowi, przyczyni się niezawodnie do przeprowadzenia wielu dzieł zbawienych dla wspólnej ojczyzny naszej.“

Azya.

(Niedostateczne siły zbrojne w Indjach. — Walka pod Luknowem.)

Z Kalkuty piszą pod dniem 8. listopada. W Anglii sądzą, jak się zdaje, że wkrótce będą mieć aż zanadto wojska w Indjach. Zapominają jednak, że kraj, który potrzeba zdobywać nauowo, większy jest niż Francya, Austria, Prusy i Hiszpania razem wzięte, a przytem nieposiada żadnych dróg komunikacyjnych, a ludność w najlepszym razie zachowującą się neutralnie. Anarchia w Indjach nie oznacza tylko nieobecność konstablów, lecz panowanie bandytów, którzy wyrastają wszędzie jak grzyby. W właściwej Bengalii niema oprócz w Kalkucie, ani jednego żołnierza europejskiego do dyspozycji. Prowincyi Assamu, tak rozległej jak Walia, strzeże tylko 100 majtków. Dinagepore i Rungpore, dystrykta tak rozległe jak Yorkshire, niemają ani jednego żołnierza. Wojsko potrzebne jest równocześnie na 50 punktach, i dopokąd północno-zachodnie prowincye nie zostaną podbite, nie można się obejść bez niego. Zresztą wydarza się bardzo wiele wypadków śmierci tak na placach bitwy jak i dla nadzwyczajnych trudów, zaczętem powinny nadchodzić posiłki przynajmniej w stosunku 30% pierwotnej liczby. Jak tylko wojsko wysiada na ląd, posyłają je do Barackpoore, Ranangu, Chinsrah i Dumdum i umieszczają w Kalkucie, dopokąd nie zostaną przygotowane powózki. Urządzenia transportowe po-

lepszą się. Wkrótce będzie można transportować dziennie po 200 ludzi wozami, a obecnie budują sześć małych promów, które będą mogły objąć 2000 ludzi. — O położeniu Luknowa obiegają bardzo niepomyślne wieści w Kalkucie. Dziennik *Kalkutta Englishman* podaje list z Kawnpore z 25. października, w którym powiedziano: „Wczoraj wieczór dowiedzieliśmy się od umyślnego posłańca, że w Luknowie była 19. mordereza walka uliczna, w której straciliśmy wiele ludzi, o Outram i jeden z Haveloków zostali ranni. Nasi rozpoczęli walkę; mianowicie chcieli obsadzić miasto i otworzyć komunikację z wojskami w Allumbagu. Ale straty nasze były zanadto wielkie a rezultat niezbyt pomyślny, gdyż jak się zdaje, zajęto tylko małą część miasta. Outram i Havelok są teraz zanadto osłabieni, by mogli jeszcze przedsięwziąć kroki zaczepne, a przytem zbywa im na żywności i furazę. Owe 3000 powstańców delhijskich, które załoga nasza pobila pod Biturem, przebrwały się w istocie za Ganges i stoją teraz w Luknowie, tem zbiorowisku powstańców, którzy napływają ze wszystkich stron. Podania co do liczby powstańców w Luknowie są rozmaite. Na bazarze opowiadano, że jest ich 60.000 a oprócz tego do 200.000 ludzi uzbrojonych w strzelby z łuntami w mieście i w okolicy.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Podług otrzymanej w Wiedniu prywatnej depechy telegraficznej wyruszyło kilka gmin południowej Hercegowiny, Kruchewice, Zubri i t. d. na klasztor Duzi pod Trebinją i obsadziły go. Obawiano się, że za ich przykładem pójdą i inne chrześcijańskie gminy tej okolicy, i liczba uzbrojonych chrześcijan ma już wynosić do 4000. Przewodzącą ich ma być naczelnik Vukasowicz z gminy Zubri w Hercegowinie, a jak zapewniają, ma być zamiarem jego przywieść do skutku zgromadzenie naczelników gmin chrześcijańskich w Hercegowinie dla naradzenia się nad tem, jakby położyć koniec pewnym zażaleniom na administracyę turecką. Każda chrześcijańska familia Hercegowiny ma dostawić jednego zbrojonego; postanowiono jednak nie zaczepiać Turków i w Duzi proklamować hathumayum. — W Drobajaku miano obsadzić 100 Arnautów, którzy będą musieli się poddać dla braku wody; oprócz tego miano obsadzić dwa miasteczka tureckie i regularna załoga jednego z nich cofnęła się do Mostaru. Zresztą niezaszło nic ważniejszego. Podług innego doniesienia miało wpaść 4000 Montenegrów do tureckiej włości Kulasin, zabić kilku pasterzy i zabrać 3000 sztuk bydła.

Podług najnowszych wiadomości telegraficznych z Dalmacyi uderzyli Turcy dnia 23. b. m. zrana między godziną 9. i 10. na oddział chrześcijan liczący 4—5000 ludzi pod Orohowazem o pół mili od Trebinii. Walka była gorąca; rezultat niewiadomy jeszcze.

Tryest, 23. grudnia. Obadwaj książęta Leuchtenberscy odplynęli dziś paropływem Lloyda do Wenecyi.

— Z Medyolanu donoszą pod dniem 22. b. m.: Arcybiskup Medyolański został wczoraj wieczór apoplexyą tknięty. Odjęło mu lewy bok i niebezpieczeństwo życia nie minęło jeszcze.

Medyolan, 24. grudnia. Na tutejszej targowicy jedwabiu nastąpił z bieżącym tygodniem pomyślniejsze stosunki, i w ogóle objawiało się większe zaufanie.

Paryż, 24. grudnia. Cesarz przyzwołał wczoraj na posiedzeniu rady państwa, na którym rozważano rozmaite projekta. Baroa Bourqueney odjedzie wkrótce do Wiednia.

Londyn, 23. grudnia 1 godzina 45 min. po południu. Nadzwyczajny dodatek do dziennika *Times* donosi: Rząd otrzymał wiadomość, że wojsko angielskie oswobodziło Luknow i rannych i kobiety uprowadziło szczęśliwie z warowni.

Londyn, 23. grudnia 3 godz. po południu. Naczelnny wódz generał Collin Campbell oswobodził Luknow po 6 dniowej walce na czele 22.000 żołnierza a wszystkich rannych tudzież kobiety i dzieci odprowadził szczęśliwie do Cawnpurn.

Berna, 19. grudnia. Zgromadzenie federacyjne odrzuciło po dwudniowej debacie 70 głosami przeciw 67 wniosek kantonu Waadt co do kompetencyi w sprawie kolei orońskiej.

Turyń, 22. grudnia. Bank narodowy żądał dla swej pożyczki zniżenia stopy procentowej o 1%, a kwotę pożyczki ograniczył na 4 miliony. Pożyczkę, którą potrzebuje rząd na budowę publiczne, podają na 70 milionów. — Margrabia Villamarina odjechał napowrót do Paryża. — W Genuy wystąpili z kandydaturą przy wyborach uzupełniających także hrabia Revel i Garibaldi.

Genua, 23. grudnia. Podług projektu budżetu na rok 1858 wynoszą dochody miejskie 3,725.364 wydatki 3,961.009 lirów. Na targowicy towarów spadają ceny w ogóle.

Florenca, 22. grudnia. Królowa hiszpańska, Marya Krystyna przybyła tu i odjechała zaraz na Sienę do Rzymu.

Z Rzymu donoszą z 16. b. m.: Biskupi południowej Ameryki chcą założyć tu seminarium i przyjąć na siebie utrzymanie jego. — W miejsce zm. rlego Agricoli został profesor Minardi inspektorem galerii watykańskiej.

Ankona, 20. grudnia. Temi dniami spuszczo tu z warsztatu drugi największy z okrętów, budowanych dotąd w państwie kościelnym, mianowicie trzymasztowy okręt objętości 1458 beczek, własność szwajcarskiego domu Blummer et Jenny. Ojcem chrzestnym był generał-major i komendant twierdzy p. Ruckstuhl. Okrętowi dano imię „*Helvetia*“.

Neapol, 18. grudnia. W gazecie rządowej ogłoszono został regulamin względem organizacyi służby telegraficznej.

Petersburg, 21. grudnia. Na dniu 13. listopada pobili Rosyanie na głowę 13. Naibów i 3000 Czerkiesów. Cała Sałatawin została oczyszczona i wszystkie auly popalone. Rosyanie zajmują teraz swoje leży zimowe.

Dla uroczystego święta niewyszła 25. b. m. litografowana korespondencya austriacka.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 24. grudnia.

Zajechali do Hotelu Rosyjskiego:

PP. Jordan Zakluszyn Ign., z Pragi. — Hhr. Jabłonowscy Stanisław i Ludwik, z Nastasowa. — Ochocki Józef, z Dobropola.

Zajechał do Hotelu Angielskiego:

P. Czajkowski Hipolit, z Dydiatycz.

Dnia 26. grudnia.

Zajechał do hotelu pod tygrysem.

P. Nowosielski Jan, z Biliniki.

Zajechał do domu prywatnego:

P. Melbachowski Władysław, z Olesiniec.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 24. grudnia.

PP. Augustynowicz Seweryn, do Kniażego. — Hr. Dzieduszycki Alex., do Izidorówki. — Hohendorf Eust., do Bara. — Jabłonowski Ant., do Rawy. — Kępski Ludw., do Piwowarszczyzny. — Netrebski Fabian, do Dobroszyna. — Pajgert Adam, do Medyki. — Terlecki Wiktor, do Hoszowa.

Dnia 26. grudnia.

PP. Białobrzyski Stanisław, do Dobrzana. — Jankowski Ludwik, do Bożykowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 22. grudnia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	326.74	+ 2 4°	95 6	zachodni	sil. deszcz
2. god. popoł.	326.26	+ 4 0°	94.0	„	sl. pochmurno
10. god. wiecz.	326.10	+ 4 6°	88 3	„	„

Wysokość deszczu 1...96.

T E A T R.

Dzisiaj na scenie niemieckiej na dochód Ipani *Wilhelminy Bervison* komedya: „*Wie man's treibt, so geht's*“, i produkcyja Arabów z Marokku.

KRONIKA.

Trzecia lista składek z wykupna kart uwalniających od powinowania nowego roku 1858.

Złożyli: Pan Franciszek Kröbl, pp. burmistrz 2r., pp. rady magistratualni: Ziolecki 1r., Vrabetz 1r., Gregorowicz 1r. i Bauman 1r., pp. urzędnicy magistratualni, Gnatkowski 1r. i Krechowicki 1r., Najprzewiel. biskup orm. imx. Grzegorz Szymonowicz 2r., kanonicy: Kajetan Marmoross 2r., Jakób Axengowicz 1r., Romaszkan 1r., następnie pp. Mikołaj Szymonowicz 30kr., Julian Axentowicz 15kr., dr. Minasiewicz 2r., R. M. 2r., N. N. 10kr., F. R. 20kr., Dawid Sokal 2r., Jeleń 30kr., Edmund Milikowski 1r., Kornecki 2r., Drohomirecki 24kr., panie Garzkowska 8k., Toms 1r., Gozdowiczowa 1r., dr. Mahl 1r., Brun 1r., Towarnicki 2r., Ignacy Brzezowski 1r., Mandziak 20kr., Winkler 6k., Grzyszecki 35kr., Tomasz Wolfeil 1r., Macieliński 1r., Krikseisen 1r., Heller 12kr., Baranowicz 10kr., Kauwcer 12kr., Hryniewicz 6kr., Leszczyński 6kr., Romacki 6k., Pietroński 10kr., Martini 6kr., Gliński 6kr., Gay 6k., Buchl 1r., Wysocki 10kr., Wiaczyla 6k., Bourlard 2r., Szarzyński 30kr., Hebenstreit 1r., Stegbal 1r., Łączynska 1r., Popławska 1r., Karol Jakubowski 1r 7kr., pani Miszkin 50kr., Mahrle 1r., Hermansieder 40kr., hrabina Borzęcka 5r., hrabina Dzieduszycka 2r., pani Dąbska 2r., pani Skwarczyńska 1r., Teodor Torosiewicz

2r., Drohojewski 1r., razem 62r., 1kr., doliczywszy do tego składkę drugiej listy w kwocie 105r. 57kr. wynosi ogółowa suma 167r. 58kr. m. k.

— Z czystego dochodu akademii, wyprawionej na dniu 22. b. m. za staraniem dyrekcji teatru niemieckiego, przypadła chrześcijańskiej ochrońce niemowląt w trzeciej części kwota 28 złr. 57 kr. m. k. a osobno od Wpana Ulrichsthal 3 złr.; przeto razem 31 złr. 57 kr. m. k., którą to kwotę doręczono już dyrekcji wspomnianego zakładu.

— W czasie od 19. do 25. grudnia b. r. skazano na kary pieniężne a mianowicie: za znieważenie niedzieli Simche R., Salamona B., Izraela Major L., Marię S., Marię G., Leibe W., i Arona P., za zabawy z tańcami Prokopa K. i za przekroczenie przepisów względem zamykania sklepów i szynków Hipolita S. Te pieniądze przypadły na fundusze ubogich.

— Dnia 24. b. m. przystawiono do tutejszej Dyrekcji policyi kobietę Ewę K. z Wielkiego Kłodna w żółkiewskim obwodzie wraz z niez. wem dziećciem, cztery tygodnie liczącem, nazwiskiem Michał. Ewa K. podejrzana o uduśczeniu tego dziecica, została natychmiast odesłana do c. k. krajowego sądu w sprawach kryminalnych.